

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

Сучасний розвиток ветеринарної медицини та технологій тваринництва.
Інноваційні технології в харчових технологіях

27-28 вересня 2018 року

Біла Церква
2018

Редакційна колегія:

Даниленко А.С., академік НААН, д-р екон. наук, ректор університету, голова оргкомітету.

Варченко О.М., професор, д-р екон. наук, проректор з наукової та інноваційної діяльності, заступник голови оргкомітету.

Димань Т.М., професор, д-р с.-г. наук, проректор з освітньої, виховної та міжнародної діяльності.

Сахнюк В.В., професор, д-р вет. наук, декан факультету ветеринарної медицини.

Качан Л.М., доцент, канд. с.-г. наук, завідувача відділу аспірантури та докторантури, вчений секретар університету.

Царенко Т.М., доцент, канд. вет. наук, начальник відділу наукової та інноваційної діяльності.

Зубченко В.В., доцент, канд. екон. наук, начальник навчально-методичного відділу моніторингу якості освіти та виховної роботи.

Олешко О.Г., доцент, канд. с.-г. наук, координатор НТТМ університету.

Тирсіна Ю.М., канд. вет. наук, координатор НТТМ на факультеті ветеринарної медицини.

Судика Н.В., відповідальний секретар, начальник редакційно-видавничого відділу.

Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту: Сучасний розвиток ветеринарної медицини та технологій тваринництва. – Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 27-28 вересня. – Білоцерківський НАУ, 2018. – с.

ЕПІЗООТИЧНА СИТУАЦІЯ З ЕХІНОКОКОЗУ В УКРАЇНІ

Наведено аналіз статистичної звітності щодо інвазованості тварин збудником ехінококозу на території України впродовж 2000-2016 років.

Ключові слова: ехінококоз, поширення, епізоотична ситуація, інвазованість, територія.

Ехінококоз – дуже актуальна проблема ветеринарної та медичної паразитології. Ларвальні (від латинського «Larva» – личинка) ехінококози є одними з найбільш небезпечних зоогельмінтозів. Ці захворювання характеризуються тривалим хронічним перебігом, важкою органною патологією, що приводять нерідко до загибелі хворого. Ехінококоз (*Echinococcus granulosus*) був відомий лікарям ще в глибокій старовині за часів Гіппократа. З роками дане захворювання набуло значного поширення в усьому світі.

В Україні ехінококоз частіше реєструють у південних областях: Одеській, Миколаївській, Запорізькій, Херсонській, Донецькій, АР Крим, а в останні роки – ще й у Хмельницькій, Вінницькій, Житомирській, Тернопільській, Рівненській, Волинській, Київській, Дніпропетровській, Харківській, Сумській, Луганській областях. На території України реєструють 2 типи вогнищ: у степовій південній зоні циркулює «овечий» вид, у поліській та лісостеповій – переважно «свинячий». Ураженість овець в Одеській області склала 32 %, великої рогатої худоби – 20 %, свиней – 9 % [2]. У вівчарських районах південної зони кругообіг ехінококозу відбувається за схемою: вівця → сторожові собаки, які супроводжують отару, → вівці. Членики «овечого» виду досить рухливі, що сприяє більшому забрудненню яйцями гельмінтів шерсті собак, доквілля (грунту, трави) і сприяють зараженню людини, великої рогатої худоби, овець. У західних районах інтенсивного свинарства кругообіг ехінококу спостерігається за схемою: свині → собаки → свині. Відсутність активної рухливості члеників «свинячого» виду зменшує забруднення шерсті собак, ґрунту і тим самим обмежує зараження гельмінтами тварин і людей [1].

Проведений аналіз показав, що впродовж 2000–2013 років збудником ларвального ехінококозу було інвазовано 2153 людей, а з 2004 по 2013 роки – 1550814 сільськогосподарських тварин (вівці, велика рогата худоба, свині). Згідно результатів післязабійної ветеринарно-санітарної експертизи у 2016 році виявлено 603 випадки захворювань на ехінококоз свиней з ТОВ «АФ Стожари» Червоноармійського, СФГ «Едельвейс» Любарського, «ДФУ Агро» Коростенського районів Житомирської області.

Відповідно проведених досліджень щодо інвазованості тварин збудником ехінококозу за період з 2004 по 2013 роки територію України умовно поділили на наступні зони інтенсивності інвазії: «природне вогнище» з рівнем інвазованості від 2 до 3,8 %; «неблагополучна територія» з рівнем інвазованості в межах від 1 до 2 %; «нестійка територія» з рівнем інвазованості від 1 до 0,4 %; «умовно благополучна територія» з рівнем інвазованості менше 0,4 %. Враховуючи цей розподіл до природнього вогнища слід віднести сім областей: Кіровоградська –

3,8 %, Чернівецька – 3,6 %, Київська – 3,5 %, Одеська – 3,3 %, Полтавська – 2,5 %, Дніпропетровська – 2 %, Хмельницька – 2 %.

До неблагополучної території можна віднести дев'ять областей: Херсонська – 1,9 %, Запорізька – 1,2 %, Житомирська – 1,4 %, Луганська – 1,2 %, Сумська – 1,9 %, Чернігівська – 1,5 %, Волинська – 1,1 %, Черкаська – 1,3 %, Вінницька – 1,5 %.

До нестійкої території можна віднести сім областей: АР Крим – 0,5 %, Донецька – 0,8 %, Харківська – 0,4 %, Миколаївська – 0,9 %, Рівненська – 0,9 %, Івано-Франківська – 0,9 %, Закарпатська – 0,6 %. До умовно благополучної території на даний період можна віднести Львівську область.

Рис.1 Інтенсивність інвазії тварин збудником ехінококозу за 2004–2013 роки на території України, %

Отже, ехінококозна інвазія широко розповсюджена на території України. До найбільш уражених областей слід віднести Кіровоградську, Чернівецьку, Київську, Одеську, Полтавську, Дніпропетровську, Хмельницьку область. Оскільки інвазування тварин перебігає у циклі «свині → собаки → свині», «вівці → приотарні собаки → вівці» для поліпшення епізоотичної ситуації та недопущення виникнення непередбачених наслідків необхідно розірвати цей ланцюг завдяки систематичним заходам профілактики у проміжних господарів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Артеменко Л.П. Сучасний стан проблеми гельмінтозу-зоонозу ехінококозу / Л.П. Артеменко, О.Д. Небещук, О.П. Литвиненко // Методичні рекомендації. – Біла Церква. – 2009. – С. 12–13.
2. Лукшина Р.Г. Паразитарные болезни человека / Р.Г. Лукшина, І.М. Локтева, Т.М. Павликовска // Х. – 2005. – С. 302–303.